

แนวโน้มนโยบายการเปลี่ยนแปลงการให้บริการเขตการศึกษาจากนโยบายการยุบ โรงเรียนขนาดเล็ก

ประเมษฐ์ ทองอินทร์ และ สโรชา ชนะชล

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้มีจุดประสงค์เพื่อวิเคราะห์แนวโน้มนโยบายการเปลี่ยนแปลงการให้บริการเขตการศึกษา จากนโยบายการยุบโรงเรียนขนาดเล็ก ซึ่งมีเกณฑ์ในการยุบโรงเรียนขนาดเล็ก 2 เกณฑ์ คือ 1) การยุบโรงเรียนขนาดเล็กที่มีจำนวนนักเรียนต่ำกว่า 60 คน และ 2) การยุบโรงเรียนขนาดเล็กที่มีจำนวนนักเรียนต่ำกว่า 120 คน ซึ่งขอบเขตการให้บริการเขตการศึกษาโรงเรียนขนาดเล็กมีรัศมีบริการ 1,500 เมตร โดยเลือกศึกษาโรงเรียนขนาดเล็กในจังหวัดแพร่ วิธีการวิจัยเป็นวิธีการเชิงภาคการณ โดยการเก็บรวบรวมข้อมูลที่เกี่ยวข้องทั้งข้อมูลทุติยภูมิ เช่น ข้อมูลที่ตั้งโรงเรียน ข้อมูลสถิติจำนวนนักเรียน และจำนวนโรงเรียน จากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และข้อมูลปฐมภูมิที่เป็นที่ตั้งของบ้านนักเรียน และการสัมภาษณ์นักเรียน จากการออกภาคสนาม การวิเคราะห์ข้อมูลจะใช้สถิติเชิงพรรณนาและการวิเคราะห์เชิงเนื้อหา ผลการวิจัยพบว่า ภาคเหนือได้รับผลกระทบจากนโยบายการยุบโรงเรียนขนาดเล็กมากที่สุด โดยเฉพาะในจังหวัดแพร่ที่มีโรงเรียนทั้งหมด 280 โรงเรียน มีขอบเขตการให้บริการเขตการศึกษาทั้งหมด 1,267.78 ตารางกิโลเมตร คิดเป็นร้อยละ 19.56 ของพื้นที่จังหวัดแพร่ ถ้ามีการยุบโรงเรียนขนาดเล็กที่มีจำนวนนักเรียนต่ำกว่า 60 คนและ 120 คน จะเหลือขอบเขตการให้บริการเขตการศึกษาทั้งหมดเพียง 726.48 ตารางกิโลเมตร คิดเป็นร้อยละ 11.21 และ 432.52 ตารางกิโลเมตร คิดเป็นร้อยละ 6.67 ตามลำดับ อำเภอที่ได้รับผลกระทบจากนโยบายการยุบโรงเรียนขนาดเล็กในทั้งสองเกณฑ์มากที่สุด คือ อำเภอสูงเม่น โดยมีโรงเรียนขนาดเล็กที่จะถูกยุบร้อยละ 60.00 สำหรับเกณฑ์ที่ 1 และในเกณฑ์ที่ 2 มีโรงเรียนขนาดเล็กที่จะถูกยุบร้อยละ 82.85 จากนั้นลงพื้นที่สำรวจและสัมภาษณ์นักเรียนที่เรียนอยู่ในโรงเรียนที่ได้รับผลกระทบพบว่า โรงเรียนที่จะถูกยุบตามนโยบายดังกล่าว ถ้านักเรียนยังคงอยู่ในขอบเขตการให้บริการเขตการศึกษาของโรงเรียนอื่นๆ ที่อยู่ใกล้เคียง นักเรียนยังมีโอกาสเลือกเรียนต่อในโรงเรียนข้างเคียง แต่จะมีการปรับเปลี่ยนเวลาในการเดินทางและมีค่าใช้จ่ายที่เพิ่มขึ้น แต่ถ้านักเรียนอยู่นอกขอบเขตการให้บริการเขตการศึกษา นักเรียนบางใหญ่จะเลือกไม่ศึกษาต่อ เพราะโรงเรียนที่อยู่ใกล้ที่สุดมีระยะทางที่ไกลเกินไปและอันตราย ทำให้เป็นห่วงเรื่องความปลอดภัยในการเดินทาง รวมถึงค่าใช้จ่ายที่สูงขึ้นสร้างภาระให้แก่ผู้ปกครอง ดังนั้นจึงมีข้อเสนอแนะ ให้รัฐบาลพิจารณาถึงผลกระทบที่จะตามมาจากนโยบายการยุบโรงเรียนขนาดเล็ก และมีข้อยกเว้นสำหรับโรงเรียนขนาดเล็กบางโรงเรียน เพื่อเป็นการเปิดโอกาสนักเรียนได้รับการศึกษาอย่างเท่าเทียมกัน

คำสำคัญ: โรงเรียนขนาดเล็ก นโยบายการยุบโรงเรียนขนาดเล็ก แนวโน้มนโยบายการเปลี่ยนแปลง